

RAMAKRISHNA MISSION VIDYAMANDIRA

(Residential Autonomous College under University of Calcutta)

B.A./B.Sc. SIXTH SEMESTER EXAMINATION, MAY 2015

THIRD YEAR

SANSKRIT (Honours)

Paper : VIII

Date : 25/05/2015

Time : 11 am – 3 pm

Full Marks : 100

1. एकस्य प्रश्नस्योत्तरं प्रदेयम्। [1×12]
 - a) अपादानकारकमधिकृत्य कश्चन निबन्धो विरचनीयः।
 - b) करणस्य किं लक्षणम्? हेतुकरणयोः भेदः सोदाहरणं व्याख्येयम्।
2. यथाभिरुचि सूत्रद्वयं व्याख्येयम्। [2×5]
 - a) अभिनिविशश्च
 - b) क्रियार्थोपपदस्य च कर्मणि स्थानिनः
 - c) ध्रुवमपायेऽपादानम्।
 - d) कर्तृकर्मणोः कृतिः
3. यथेच्छमेकं दीक्षितवचनं व्याख्येयम्। [1×6]
 - a) तमब्रह्मणं किम्? पयसा उदनं भुङ्क्ते।
 - b) अङ्गविकारः किम्? अक्षि काणमस्य।
4. विषयमेकमवलम्ब्य टीकैका विरचनीया। [1×4]
 - a) प्रातिपदिकार्थः
 - b) योगविभागः
5. निम्नरेखाङ्कितेषु चतुर्षु सकारणं विभक्तिनिर्णयः कार्यः। [4×2]
 - a) अधीती व्याकरणे।
 - b) रूदति पुत्रे पिता गतः।
 - c) अग्निः काष्ठानां न तृप्यति।
 - d) केशेषु आकृष्टः।
 - e) गोषु कृष्णा बहुक्षीरा।
 - f) अहं त्वां तृणाय न मन्ये।
 - g) मासेन व्याकरणमपठत्।
 - h) यागाय याति।
6. यत्किमपि विषयपञ्चकमवलम्ब्य अतिसंक्षिप्तटीकाः कार्याः। [5×2]
 - a) समाक्षरलोपः (Haplology)
 - b) वर्णविपर्ययः (Metathesis)
 - c) विषमीभवनम् (Dissimilation)
 - d) समीभवनम् (Assimilation)
 - e) अपश्रुतिः (Ablant)
 - f) स्वराघातः (Accent)
 - g) मध्यस्वरलोपः (Syncope)
 - h) अन्त्यस्वरलोपः (Apocope)

7. विषयद्वयमवलम्ब्य टीकाद्वयं लेख्यम्। [2×5]
- रूपरहितस्पर्शवान् वायुः।
 - संज्ञासंज्ञिसम्बन्धज्ञानमुपमितिः।
 - व्याप्तिविशिष्टपक्षधर्मताज्ञानं परामर्शः।
 - सुखाद्युपलब्धिसाधनमिन्द्रियं मनः।
8. यथेच्छमेकस्य प्रश्नस्योत्तरं देयम्। [1×12]
- न्यायदर्शनमते कति प्रमाणानि? विशदमालोच्यताम्।
 - वैशेषिकदर्शनानुसारं परमाणुकारणतावादविषये कश्चन प्रबन्धो विरचनीयः।
9. निम्नलिखितेषु विषयचतुष्टयमवलम्ब्य संक्षिप्तास्तथ्यपूर्णश्च टीका विरचनीयाः। [4×5]
- गङ्गेश-उपाध्यायः
 - अद्वैतवेदान्तमते अविद्या
 - अर्थार्पणप्रमाणम्
 - अष्टाङ्गिकमार्गः
 - देहात्मवादः
 - न्यायनये लौकिकसन्निकर्षः
 - चत्वारि आर्यसत्यानि
10. अष्ट प्रश्नाः समाधेयाः। [8×1]
- को नाम नागार्जुनः?
 - 'तत्त्वचिन्तामणिः' इति ग्रन्थस्य रचयिता कः?
 - वैशेषिकदर्शनस्वीकृतानि प्रमाणानि कानि?
 - प्रमेयकमलमार्तण्डग्रन्थः केन विरचितः?
 - कस्तावत् टुप्टीकाकृत्?
 - प्रशस्तपाद इति कः?
 - अनुबन्धचतुष्टयस्य नाम किम्?
 - योगदर्शने के तावत् पञ्चक्लेशाः?
 - पातञ्जलरहस्यमिति ग्रन्थः केन रचितः?
 - नव्यन्यायस्य प्रवक्ता कः?
 - जैनदर्शने कति सम्प्रदायाः सन्ति?
 - अद्वैतवादस्य प्रधानप्रवक्ता कः?

_____ x _____